№ 108

Єшїй 22 Генарїе 1831

АЛБИНА РОМѪНѢСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО АДМИНИСТРАТИВЪ ЛИТЕРАЛЪ

ꙟЩІИНЦЪРИ ДИН ЛЪꙋНТРꙋ
Є ШІИ

Дꙋпѫ адресꙋл чинст. диван ꙟмплиниторїю дин 17 Іанꙋарїе, ꙟн ꙋрмарѣ предложенїей Єѯ. сале Д. вице президїн прин карѣ фаче кꙋноскꙋт диванꙋлꙋй, кѫ Д. пленипотент, черчетѫнд фоаїа департаментꙋлꙋй криминалник дин прінцїпатꙋл Молдовей пентрꙋ арестанцїй че сау афлат ꙟн лꙋна лꙋй Ноемврїе трекꙋт, аꙋ ꙟкрединцат Єѯ. сале де а арѫта мꙋлцѫмире президентꙋлꙋй ши мѫдꙋлѫрилор, пентрꙋ кѫ дин нꙋмерꙋл а 30 оамений ꙟн семнацїй ꙟн ачѣ фоае акꙋм арфи рѫмас нꙋмай ꙋнꙋл, іар челоралалцї ꙟкеиндꙋсе актꙋриле сау апелꙋит дꙋпѫ кꙋвїинцѫ, дрепт ачѣста се фаче кꙋноскꙋт де обще мꙋлцѫмирѣ арѫтатѫ де кѫтрѫ Д. пленипотент президентꙋлꙋй ши мѫдꙋлѫрилор криминалꙋлꙋй.

ꙟНЩІИНЦЪРИ ДИНАФАРЪ
ФРАНЦІА

Лордꙋл Гранвил нꙋꙋл британическ амбасадор ла кꙋртѣ Францїей аꙋ сосит ла Парис. ши ла 25 декем. аꙋ ꙟмфѫцошат краюлꙋй ѡ скрисоаре а британичещей сале Мѫририй, прин карѣ ꙟл ꙟкрединцазѫ де Єѯстраординарїю ши пленипотент амбасадор ла кꙋртѣ Францїеи;

Газетиле дила Марсилїа зик: Пентрꙋ кемарѣ ꙟдѫрѫпт ꙟ Францїа армїеи дела Алџир ꙟкѫ нꙋ сау дат поронкѫ, ши кѫ ачѣста ар ꙋрма нꙋмай ла ꙟтѫмпларѣ ꙋнꙋй рѫзбою ꙟн Єѵропа.

Мониторюл дин 28 ꙟщїинцазѫ ачесте: Ерй ла 2 ч. дꙋпѫ амѣзѫзи М. са краюл аꙋ дат приватѫ аꙋдїенцїе Єѯ. сале контелꙋй Поцо-ди Борго, ꙟфѫцѫшиторїю скрисоарей М. сале ꙟмпѫратꙋлꙋй Росїей, прин карѣ Ел сѫ ꙟбракѫ кꙋ характирїю де Єѯстраординар ши пленипотент амбасадор ал Росїей ла кꙋртѣ Францїей. Єѯ. са сау ꙟтродꙋс (адꙋс ꙟн лѫꙋнтрꙋ) ла краюл де Д. контеле Себастїан, Министрꙋ секритарїю де стат ꙟ департаментꙋл интересꙋрилор стреине, ши сау ꙟмфѫцошет ла крѫиса, ла прінцїй ши прінцесиле фамилїей крѫещй.

ЛОНДРА 19 декем.

Газета нꙋмитѫ Глобꙋл (пѫмѫнтꙋл) ꙟкрединцазѫ: кꙋм кѫ дꙋпѫ ꙟнадинса стѫрꙋире а Росїей ши а Францїей, конференцїиле деспре деплина орѫндꙋире а интересꙋрилор Гречїей, іар ꙟкꙋрѫнд се вор ꙟчепе ла Лондра.

Скрисориле дела Костантинополе ꙟнтѫреск, кѫ системa реформей ощенещй

сaȣ статорничит ши ꙟтоатъ Албанїа, (арнъȣцїа), ȣнде ар фи домнинд акȣма чѣ май деплинъ линище.

Ꙟн Англїа ȣрмѣзъ асъ џюдека тȣрбȣрърторїй, чи дела ѡ време, ȣмплѣ цинȣтȣриле кȣ спаймъ, сфърмѫнд машинеле ши апринзинд ашъзериле проприїетарилор. Ачїй чи нȣвор фи осѫндиций морцей, сєвор транспȣрта ла Ботани-Бай. Ачест лок се афлъ ꙟн а 5 парте а пъмѫнтȣлȣй нȣмит Аȣстралїа, фїинд ѡ инсȣлъ адекъ остров май маре де кѫт Европа ши май ꙟкоаче де Холандєний афлатъ, їар акȣма де Енглежй стъпѫнитъ. Пъмѫнтȣл есте манос, плин де авȣцїе, клима дȣлче ши калдъ. Лъкȣиторїй пъминтєний сѫнт чїй май сълбатєчй ши болѫнзй ла ꙟцелеџире, дин карїй ȣнїй се хрънеск дин пъскȣире, де карне де ом, сѣȣ кȣ лемн пȣтригаю. Енглежїй аȣ ашезат пе цермȣл ачеста ѡ колонїе (слобозїе) де фъкъторй де реле осѫндиций ши дин Европа аиче транспȣртаций. Нȣмерȣл лор есте акȣма ла 50 мїй. Ачещїа нав алт кип де трѫит, фъръ нȣмай прин кȣлтивирѣ пъмѫнтȣлȣй сѣȣ индȣстрїа, прин каре нȣ арареорй сав прифъкȣт ꙟ чїй май бȣний оамений. Капиталїа есте Цѣксон кȣ 1500 касъ де пѣтръ, схоале, орфанотрофїй, спиталȣрй, социєтате философикъ, фабриче ши ѡ типографїе, ȣнде есъ ѡ газетъ енглизаскъ, каре есте лимба попорȣлȣй.

БЕЛГІЯ

Ꙟн сесїа конгресȣлȣй нацїонал дин 26 декем. ꙟкаре сав трактарисит деспре алеџирѣ ȣнȣй домниторю ал Белгїей, май мȣлте секцїй аȣ фост де сокотинцъ де а алеџе пе принцȣл Ото де Баварїа. Дрепт ачѣя, комитетȣл дипломатик сав ꙟсърчинат а ꙟпъртъши ачѣста Д. Жан-де-Бїен, солȣлȣй Белгїей ла Парис, кареле аȣ ръспȣнс ȣрмътоареле:

Парис 23 Декемврїе. Кътръ Д. контеле де Целес вице президентȣл комитетȣлȣй деломатик ал Белгїей.

Домнȣле конте! кȣрїерюл востръ аȣ сосит астъсаръ ла 4 дȣпъ амѣзъзи. Дȣпъ че ам ꙟцелес кȣприндерѣ депешелор, ꙟдатъ ам мерс ла Е. З. са контеле Себастїан, министрȣл интересȣрилор дин афаръ, ши ꙟн вороава че ам авȣт кȣ Е. З. са мїаȣ ꙟноит ꙟкрединцарѣ: къ Францїа ва ꙟмбръцоша май департе кȣ чел май маре интерес требиле ноастре, ши къ дин тоате пȣтериле ва сприжини тот ачеа че сар атинџе де ѡхотърѫтъ конститȣирѣ сѣȣ ꙟмфїинцаре а статȣлȣй нострȣ. Алеџерѣ принципȣлȣй Ото, ва къпъта ши ꙟмвоирѣ краюлȣй Лȣдовик Филип, ши фїиторюл краю ал Белгїей сигȣр ва къпъта де соцїе пе ѡ принцесъ дин фамилїа кръѧскъ а Францїей, пе принцеса Марїа а 3-а фїикъ а М. сале краюлȣй. Ꙟминȣтȣл ачеста нȣсе ва пȣте фаче ачѣстъ пецире, фїинд принцеса болнавъ. Францїа, ꙟмй зисе Д. Себастїан, нȣ ва ȣйта вреѡдинеоаръ, къ Белгїа есте ал сеȣ фиреск алїат. Асеминимѣ обичеюрилор, а религїей ши а лимбей не поронческ а ръмѫне пȣрȣрѣ ȣниций. Ꙟтре ной есте ѡ ярѣ маре симбатїе, ꙟкѫт нȣ потфи ал минтрилѣ релацїиле лȣкрȣрилор. Францїа ва сприжини пе Белгїа пȣрȣрѣ ꙟтоате челе дрепте, кѫчй дрептъциле Белгїей ꙟй сѫнт кѣр аша де прецїоасе прекȣм ꙟсȣши але сале, ши де ар требȣи сисе капите ачесте кȣ арма ꙟмѫнъ, Францїа ва ꙟтребȣинца ла ачѣ ꙟпреџюраре тоатъ аса пȣтинцъ, ши сева ръдика ꙟнаџȣторȣл прекȣм ȣн сингȣр бърбат.

(Искълит) Жандибїен.

Ȣрмарѣ Релацїей дин Варсавїа.

Вестѣ апропїетъ деспре ꙟкоронарѣ М. сале Ꙟмпъратȣлȣй ка Краю Полонїей, чи требȣѧ а ȣмпле пе тоций Полонезїй де бȣкȣрїе, деџептъ ꙟтре конџȣраций ѡ нелеџȣитъ рѫвнъ спре продосїе (вѫнзаре). Лейтенантȣл гардїй Ȣрбански, кареле се ȣнисе кȣ їй, се фъкȣ ȣнȣл дин чїй май зилошй партизаний ай револтей, силиндȣсе май мȣлт декѫт орй ши каре алтȣл спре ацицарѣ комплотȣлȣй. Ȣн маре нȣмер де проприїетарй алергаръ ла Варсовїа спре асе афла фацъ ла лȣмината пръзнȣире а ꙟкоронърей ши асе бȣкȣра кѫчй сав норочит а видѣ пе ȣн маринимос сȣ-

верѣ ꙟплининд џенероаселе скопосȣрй а нобилȣлȣй сеȣ прокатох. Конџȣрацїй дин противъ се фолосиръ де ачѣстъ ꙟмпрецȣраре ши де ꙟмбȣлзирѣ чїй тръцѣ, спре а ꙟмпръщїа ȣръ теле лор темеюрй ши а траџе пърташй ꙟн а лор продосїе. Дъдȣшй не ꙟчетат титлȣ де органе ши де пленипотенцй ай армїей, ворбинд апȣрȣрѣ ꙟ нȣмеле ей, їй аȣ мерс съ визитезе ȣн маре нȣмер де депȣтацй ай дїетїй ши пе алцй Домнй, невоиндȣсе ай траџе ꙟ партѣ лор, ȣне-орй прин аменинцърй, иар алте орй прин лингȣширй ши ꙟдемнȣрй. Спре асе мънтȣи де сȣпъръриле лор, ба поате темъндȣсе съ нȣсе примеждȣѣскъ, къзинд сȣпт исбъндирѣ трȣпелор, чи конџȣрацїй ле ꙟмфъцоше сȣпт ѡ минчиноасъ икоанъ, домнїй ши депȣтацїй се мърџиниръ а респȣнде къ ꙟкъ наȣ сосит времѣ.

Дой депȣтацй нȣмай, Чински ши Свирски, ꙟтръръ ꙟкомплот ши сфътȣиръ, ка ла дїета вїитоаре се апере прин арме непоменителе черерй ши нелеџȣителелор фапте. Дар трїȣмфȣриле Росїей ꙟн ръзбоюл чел май дин ȣрмъ ꙟмпротива тȣрчилор аȣ спъймънтат пе ачещй сȣмецй ши аȣ пропит исправа маневрелор (ȣнелтирилор) сале.

Револȣцїа дин лȣна лȣй юлїе ꙟ Францїа ꙟнсȣфлеци винователе нъдеждй але конџȣрацилор, ле ꙟсȣфлъ май мȣлтъ ꙟдързнѣлъ ꙟн ȣрмърй, тръгънд ꙟ партѣ лор ѡ мȣлциме де оамени нестъмпърацй, тȣрбȣрълорй ши къцва кȣ ꙟ кипȣирй несокотите: їй ꙟдонръ алор пȣтере спре а сминти пе кът сар пȣте ȣн маре нȣмер де ощенй. Трȣпеле се афла атȣнчй апроапе де Варсовїа, ꙟмпрецȣраре, чи ꙟлеснѣ конџȣрацилор май мȣлтъ ȣшȣринце спре а веде пе офицерй, де а черка а лор сокотинцъ ши де але типъри ꙟн инимъ темеюриле конџȣрацїей. Дар нъдеждѣ лор аȣ фост ꙟшълатъ, ши саȣ амъцит кȣ испитирѣ де а организа ꙟн армїе ѡ социетате тайникъ, тот ачеїа че аȣ пȣтȣт фаче аȣ фост съ къщиџе пе къцва тинерй спȣлберацй ꙟтре офицерй ши ꙟтре схолерїй ȣниверситъцей дин Варсовїа, асемине ши ȣн мик нȣмер де лъкȣиторй, тоцй оаменй нетребничй ши де ѡ старе проастъ. Ꙗтъ нȣмеле ачелор 9 мъдȣлърй але тайничей социетъцй; Іосиф Болеслаȣ Островски, Маȣрицїе М шнацки, Ксаверїе Брониковски, Лȣдовик Набелїак З.ковски, Д. Дембиаски, С. Госински, Анастасїе Дȣнин пропрїетарю дин гȣбернїа Волхинїей, В. Кармански ши Франциск Цимала. Конџȣрацїй ꙟшй ꙟмпърциръ трȣпеле ши четатѣ; де атȣнчѣ фїеще каре дин їй ꙟделетничиндȣсе ꙟ па тѣ чи ли ера ꙟсъмнатъ, аȣ ꙟчепȣт а кътȣта оаменй дистойничй де ашй ȣйта даторїиле сале ши гата ла орй че пас спре а мȣлцеми патимиле ши доринцеле лор челе химериче.

Хȣетȣл ȣней револȣцїй апропїете се симцеи ꙟ Варсовїа пела мижлокȣл ши сфършитȣл лȣней лȣй Септемврїе трекȣт. Конџȣрацїй ꙟмпръщїа кемърй ла револтъ аменинцърй ши скрисорй аноиме (фъръ нȣме), Ачесте неорънделе тръгънд лȣарѣ аминте а гȣвернȣлȣй, май мȣлцй дин ачещй ꙟдързнецй партизанй саȣ лȣат приншй; ꙟнсе нȣсаȣ ꙟтинс а пригони пе ачїа ꙟмпротива кърора ера нȣмай препȣсȣрй; Ачѣстъ милостивире се фъкȣсе спре а аръта деширтъчȣнѣ жълȣирилор дин партѣ немȣлцемителор апъсърй; дар тот сентиментȣл де чинстире се стънсесе ꙟн ачесте инимй ꙟвъртошете ремънинд несимциторй ла тоате фачериле де бине! Фрика де а фи дескоперицй, нъдеждѣ де а еши дин нимичирѣ лор де асе ꙟмбогъци кȣ жафȣрй, сетѣ исбъндирей, прекȣм ши а алтор гъндȣрй ши доринце асемине криминаниче, ꙟмпинсеръ пе конџȣрацй а гръби минȣтȣл револтей чи де мȣлт ъл гътѣ; неавънд ꙟсе ꙟфрȣнтѣ лор ничй ȣн шеф, кареле съ фїе кȣноскȣт прин але сале талентȣрй ши лȣкрърй пентрȣ бинеле пȣблик, сеȣ прин але сале слȣжбе деосъбите, їй нȣ нъдъждȣѫ а траџе мȣлцимѣ ꙟ партѣ лор. Спре а еши дар дин стръмторире се адресȣиръ кътръ Іаким Лелевел професор векю де историе ла ȣниверситатѣ де Вилна, ши апой депȣтат ла дїетъ, ом кȣноскȣт прин а сале лȣкрърй ши черкърй историче.

Ачеста есте сингȣрȣл динтре конџюрацй

чи авѣ оарекаре иполипсе ӑнаинтѣ ачестуи ружинос комплот. Нумиле луй Лилевел ау трас дупъ сине ла пъкат пе не испитита тинериме а университъцей (схоалей) де Варсовіа . Височки ӑтовъръшит де Брониковски ши де кѫцва дин ай сей ӑпреунъ виновацй ау афлат пе Лелевел ла библїотика публикъ , ши а дресуиндуй ун кувѫнт ӑгъмфат плин де лауде ши де бѫнт , ӑдупликъръ пе ачест фанатик асе уни ла унелтириле лор. Дин ачел минут Лелевел се фъку суфлетул конџюрацїей, ши ау хотърѫт зіоа револтей Думиникъ ла 16 ноемврїе. (Ва урма)

ЕЛВЕЦІА 13 декем.

Дескидерѣ дїетей Ѥзтраординаре сау фъкут астъзй ӑн орашул Берна . Челе май мулте мъдулърй ау ростит алор доринцъ де а ӑтродуче ӑн гуверну ѡ реформъ (префачере ӑбунътъцитъ) . Ла ачѣстъ ӑпрецураре сау хотърѫт асъпъзи неутралитатѣ църей прин тоате мижлоачиле путинчоасъ.

Мадрит 11 декем.

Гувернул дъ ла мулцй Емигранцй (дисцърацй) ачѣ де ӑделунгатъ Епохъ черута ӑмвоире , де асе ӑторна ӑн патрїе . Мулте корпосурй але армїей плѣкъ дин лъунтрул църей , спре асе апропїе де марџинѣ Францїей, ѩр ѻшенїй францужй , афлъторй ӑн служба Испанїей сѫнт орѫндуицй асе траџе ӑн лъунтру .

ТУРЧІЯ

Курїерул де Смирна ӑмпъртъшеще урмътоареле новитале дела Крит дин 1 ноем. Гречїй супт команда докторулуй Ренїер сар фи унит лѫнгъ Кампос, дар ла апропїерѣ турчилор сар фи трас ӑдъръпт дупъ каре 22 сате сар фи супус турчилор . Ку тоате ачесте, ун маре нумер де лъкуиторй, май алес сфакїоцїй, стау ӑнармацй спре асъ апъра . Генералїй Египтенй ау дат кътръ ачещїа ѡ прокламацїе ӑдемнѫндуй асъ супуне супт дрѣпта ши блѫнда домнїе а луй Али-паша ! трупеле Египтене ар фи пъзинд аспръ дисциплинъ , каре линищеще пре лъкуиторй .

ПЕРСІЯ

Нацїоналул дин Парис зиче ачесте : Министрул интересурилор стреине ау примит ӑщїинцаре , къ Персїа ар фи пътиминд акума де ун комплит ръзбою четъценеск, адикъ а лъкуиторилор ӑтре сине . Дой фїй ай Шахулуй Фет-али, суверенул Персїей , ӑкъ дела анул 1796 ӑн віаца пъринтелуй лор се черта пентру дритул мощенирий . Унул ау рѫдикат бандїера ребелїей , ши мерџе асупра ӑмпъратулуй ши пъринтелуй сеу; челалант принцул Абас-Мирза , кареле ау органисит ун корпос де трупе дупъ системa Еуропїенѣскъ, тъбъреще асупра фрателуй спре апърарѣ домнїей пъринтелуй сеу, ал кърум фиреск клироном се сокотеще

Ӑмпъръцїа Персїей Ѥсте ӑн Асїа , се мърџинеще ку Индїа, Россїа ши Турчїа , аре кала 25 милїоане лъкуиторй де религїа Махометанъ . Нумърул ѻастей се суе пънъ ла 250 мїй, венитул ла 200 милїоане лей , гувернул Ѥсте деспотик . Лимба Персїанъ аре оарекаре асемънаре ку чѣ Немцаскъ . Продуктуриле негоцулуй сѫнт май алес мътаса , шалуриле ши мироденїиле . Капиталїа Техеран аре 200 мїй лъкуиторй. Ӑн курсул де кѫцва анй Холера Морбус, че сау фост ӑрѫдъчинат ӑн Персїа, ау сечерат ка ла а чинчѣ парте а ӑмпопорърий .

ӐЩІИНЦАРЕ

Ӑдугѣна дела поарта Сф. Митрополїй а Д. лор сале компанистилор Брашовенй Димитрїе ши Гаврїил се афлъ де вѫндут де курѫнд типъритул мик калиндар де бузунарю коала ӑн 16, ӑтитулат: калиндарю зилник пентру тот дѣуна, купринзъторю де Синазарюл челор 12 луний. Калкулул ръсърирей амѣзъ зилей ши апунерей соарелуй пе фїеще каре зи а анулуй. Пентру ӑдрептарѣ часорничилор атѫт Еуропїенеще кѫт ши Турчеще . Нащерѣ луминилор луней. Пасхалїа пе 34 аний. Рецете фолоситоаре пентру фелюрите адесе ӑтъмплътоаре боале ши алте трибуитоаре икономїй де касе . Прецул ачестуе легат фїинд 1 сороковецй , деслегат 50 параде

Пръ ӑн Ботошенй се афлъ ла дугѣна Д. сале Димитрїе Георгїу Бакалу ӑнулица дрепт Осепенїа .